

Sammanställning av enkätundersökning

Inom regeringsuppdrag om skyddsstrategi för skog

Lisa Eriksson och Hanna Sofia Johansson (2022-12-19)

NATURVÅRDSVERKET

Innehåll

1. BAKGRUND	3
1.1 Utgångspunkt för sammanställningen	3
2. GENOMFÖRANDE	4
2.1 Om enkätens genomförande	4
2.2 Om sammanställningen av enkäten	4
2.3 Vägval i sammanställningen	4
2.4 Om fritextsvaren	5
3. RESULTAT	6
3.1 Disposition resultatavsnitt	6
3.2 Frivilligheten som grund	6
Summering "Frivilligheten som grund"	6
3.3 Skyddsformer för skog	8
Summering "Skyddsformer för skog"	8
3.4 Det fjällnära området	9
Summering "Det fjällnära området"	9
3.5 Den formella skyddsformen biotopskydd på skogsmark	11
Summering "Biotopskydd på skogsmark"	11
3.6 Information på Skogsstyrelsens och Naturvårdsverkets webbsidor	14
Summering "Information på webbsidor"	14
3.7 Initiativ till att inleda dialog samt avsteg från frivillighet	16
Summering "Initiativ och avsteg"	16
3.8 Den nationella strategin för formellt skydd av skog	19
3.9 Är det något mer ni vill lägga till?	22
Kompletterande aspekter från fritextsvar	22
3.10 Slutsatser och rapport	22
BILAGOR	23

1. Bakgrund

Inom ramen för regeringsuppdraget om att se över nationell strategi för formellt skydd av skog respektive regeringsuppdraget om att utveckla skyddsformen biotopskydd och andra skydds- och ersättningsformer har Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen genomfört en enkätundersökning riktad till centrala aktörsgrupper.

Genom enkätundersökningen får Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen dels ökad kunskap om hur olika skogsaktörer ser på bland annat formellt skydd av skog, äganderätt och frivillig avsättning, dels aktörsgruppers kännedom om nuvarande skyddsformer samt deras uppfattning om vilket utvecklingsbehov de ser av några dessa respektive behov av ytterligare skydds- och ersättningsformer. I denna rapport presenterar vi en sammanställning av de inkomna enkätsvaren.

1.1 Utgångspunkt för sammanställningen

Utgångspunkten för sammanställningen härrör från syftet med enkätundersökningen:

- Att ge ökad kunskap om hur olika skogsaktörer ser på bland annat formellt skydd av skog, äganderätt och frivillig avsättning samt deras uppfattning om vilket utvecklingsbehov de ser av för några skyddsformer respektive vilket behov de ser för ytterligare skydds- och ersättningsformer.

Utifrån detta har vi utforskat och sammanställt olika perspektiv.

2. Genomförande

I detta avsnitt redogör vi för hur enkätundersökningen har genomförts samt hur svaren har sammanställts och presenteras.

2.1 Om enkätens genomförande

- Ett utskick av enkäten gick till länsstyrelser och Skogsstyrelsens distrikt, och ett annat utskick gick till övriga aktörer.
- Utskick skedde med start 18 oktober 2022. Sista svarsdag var den 4 november och en påminnelse skickades ut den 28 oktober. För en av aktörsgrupperna försköts datum en vecka.
- Enkäten bestod av cirka 20 frågor och de svarande uppmanades att svara utifrån den organisation de arbetar inom.
- Enkäten kunde bara besvaras av en person per organisation. Om fler än en person använde samma länk sparades svaren från den personen om var sist inne i enkäten.
- Svaren har hanterats utifrån den svarsgrupp som valdes i enkätens första fråga.
- Enkätfrågor finns som bilaga 3.

2.2 Om sammanställningen av enkäten

Målet med sammanställningen är att vi ska synliggöra mönster och skapa en ökad förståelse för hur olika skogsaktörer ser på bland annat formellt skydd av skog, äganderätt och frivillig avsättning.

Perspektiv som vi har sammanställt är:

- Hur ser uppfattningarna ut på en övergripande nivå?
- På vilket sätt skiljer sig uppfattningarna mellan olika aktörsgrupper?
- Finns det något i resultaten som sticker ut?
- Vad lyfts som kompletterande aspekter i fritextsvaren?

2.3 Vägval i sammanställningen

Vi har slagit ihop svarsalternativen ”mycket låg/låg” och ”hög/mycket hög”, vilket är linje med gängse metodregler.

Svarsfrekvensen i vissa aktörsgrupper var låg. För att kunna göra jämförelser och tydliggöra mönster har svaren för liknande aktörsgrupper slagits ihop, och kvarvarande aktörsgrupper med få svarande ingår inte i själva jämförelsen. Dock

har deras enkätsvar beaktats inför de konsultationer som myndigheterna har anordnat inom projektet.

Sex större grupperingar av organisationer jämförs:

- Länsstyrelser
- Skogsstyrelsens distrikt
- Markägarorganisationer
- ”Skogsbolag, skogsägare”
- ”Friluftsliv, naturturism, naturvård”
- Nationella myndigheter

2.4 Om fritextsvaren

Två av enkätfrågorna var fritextfrågor där längre svar har inkommit. Dessa svar redovisas i bilaga 1.

För vissa frågor fanns möjlighet att ange fritextsvar under alternativet ”annat”. Dessa svar redovisas i anslutning till respektive resultat (enkätfråga).

Vi har tagit med samtliga fritextsvar från enkätundersökningen i denna rapport.

Samtliga fritextsvar redovisas i den form de har skickats in. Det innebär att vi till exempel inte har justerat eventuella stavfel eller upprepningar.

3. Resultat

I detta avsnitt presenterar vi enkätresultaten.

3.1 Disposition resultatavsnitt

Varje avsnitt inleds med resultat och avslutas med en tillhörande summering.

Avsnitten är:

- Frivilligheten som grund
- Skyddsformer för skog
- Det fjällnära området
- Den formella skyddsformen biotopskydd på skogsmark
- Information på Skogsstyrelsens och Naturvårdsverkets webbsidor
- Situationer för initiativ till att inleda dialog samt avsteg från frivillighet
- Den nationella strategin för formellt skydd av skog

I slutet kommer ett avsnitt med diskussion och slutsatser.

3.2 Frivilligheten som grund

Summering ”Frivilligheten som grund”

Både på påståendena ”Frivilligheten ligger i **hur** ett område skyddas” och ”Frivilligheten ligger i **om** ett område skyddas” så har länsstyrelser och Skogsstyrelsens distrikt i stort svarat i mycket hög/hög utsträckning. Så har även gruppen Markägarorganisationer gjort, liksom Nationella myndigheter. Det är få svar för övriga organisationer och där går svaren mer isär.

Det finns skillnader i svaren mellan ”hur” och ”om”, men dessa skillnader är relativt små.

Q3. Vad anser ni att frivillighet som grund för att skydda skogar med höga naturvärden betyder?

Tabell 1. Frivilligheten ligger i hur ett område skyddas

Organisation	I mycket låg utsträckning + I låg utsträckning	Varken låg eller hög utsträckning	I hög utsträckning + I mycket hög utsträckning	Har ingen uppfattning om detta	Total
Länsstyrelse	2	1	13	1	17
Skogsstyrelse	2	1	14	0	17
Markägareorganisation	0	1	4	0	5
Skogsbolag eller större skogsägare	0	2	2	1	5
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	1	1	2	1	5
Nationell myndighet	1	0	3	1	5

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Tabell 2. Frivilligheten ligger i om ett område skyddas

Organisation	I mycket låg utsträckning + I låg utsträckning	Varken låg eller hög utsträckning	I hög utsträckning + I mycket hög utsträckning	Har ingen uppfattning om detta	Total
Länsstyrelse	5	0	11	0	16
Skogsstyrelse	3	1	13	0	17
Markägareorganisation	0	0	5	0	5
Skogsbolag eller större skogsägare	1	1	3	0	5
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	1	2	1	1	5
Nationell myndighet	1	1	3	0	5

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Q4. VAD ANSER NI BEHÖVER UTVECKLAS FÖR ATT UPPNÅ FRIVILLIGT FORMELLT SKYDD SOM ETT HUVUDSAKLIGT ARBETSSÄTT?

Se bilaga med fritextsvar uppdelat på respektive organisation.

Både länsstyrelser och skogsstyrelser lyfter bland annat att frivillighet är vanligt arbetssätt även idag. De lyfter även behovet av att nå ut med information till alla markägare om möjligheten till frivilligt skydd, vikten av att veta var de skyddsvärda områdena finns, samt att resurser för att snabba på processerna behövs. Även målkonflikter lyfts. Kompletterande perspektiv lyfts av övriga organisationer.

Här finns många intressanta erfarenheter att fånga upp.

3.3 Skyddsformer för skog

Summering ”Skyddsformer för skog”

Samtliga formella skyddsformer är väl kända men skyddsformen frivilliga avsättningar (Tabell 6. Frivilliga avsättningar) är mindre kända.

Gruppen ”Friluftsliv, naturturism, naturvård” har något avvikande svar, men det är få svarande i den gruppen.

Q5. HUR VÄL KÄNNER NI TILL DE SKYDDSFORMER FÖR SKOG SOM FINNS IDAG?

Tabell 3. Naturreservat

Organisation	I mycket låg grad + I låg grad	Varken låg eller hög grad	I hög grad + I mycket hög grad	Total
Länsstyrelse	0	0	17	17
Skogsstyrelse	0	0	17	17
Markägarorganisation	0	0	5	5
Skogsbolag eller större skogsägare	0	0	5	5
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	1	0	2	3
Nationell myndighet	0	0	5	5

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Tabell 4. Skogliga biotopskydd

Organisation	I mycket låg grad + I låg grad	Varken låg eller hög grad	I hög grad + I mycket hög grad	Total
Länsstyrelse	0	1	16	17
Skogsstyrelse	0	0	17	17
Markägarorganisation	0	1	4	5
Skogsbolag eller större skogsägare	0	0	5	5
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	1	2	2	5
Nationell myndighet	0	0	5	5

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Tabell 5. Naturvårdsavtal (formell skyddsform)

Organisation	I mycket låg grad + I låg grad	Varken låg eller hög grad	I hög grad + I mycket hög grad	Total
Länsstyrelse	0	1	16	17
Skogsstyrelse	0	0	17	17
Markägarorganisation	0	1	4	5
Skogsbolag eller större skogsägare	0	0	5	5
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	1	2	2	5
Nationell myndighet	0	1	4	5

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Tabell 6. Frivilliga avsättningar

Organisation	I mycket låg grad + I låg grad	Varken låg eller hög grad	I hög grad + I mycket hög grad	Total
Länsstyrelse	2	3	12	17
Skogsstyrelse	0	1	16	17
Markägarorganisation	0	0	5	5
Skogsbolag eller större skogsägare	0	0	5	5
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	2	2	1	5
Friluftslivs- eller naturturismorganisatio	0	2	0	2
Nationell myndighet	0	3	2	5

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

3.4 Det fjällnära området

Summering "Det fjällnära området"

De incitament som flest har lyft som särskilt viktiga är:

- tillräcklig ekonomisk ersättning till markägaren
- att det finns möjlighet att få ersättningsmark
- att skyddsformen medger möjlighet till småskaligt nyttjande.

Fler detaljer finns i fritextsvar och i tabellerna.

Q6. DEN HÄR FRÅGAN GÄLLER DET FJÄLLNÄRA OMRÅDET. VILKA INCITAMENT ANSER NI ÄR SÄRSKILT VIKTIGA DÅ FÖR ATT SOM MARKÄGARE LÄMNA IN EN INTRESSEANMÄLAN FÖR FORMELLT SKYDD AV SKOGAR MED HÖGA NATURVÄRDEN?

Tabell 7. Incitament för markägare

Organisation	Tillräcklig ekonomisk ersättning till markägaren	Att det finns möjlighet att få ersättningsmark	Att skyddsformen medger möjlighet till småskaligt nyttjande	Att skyddsformen medger att kombinera skydd med avtal om anpassat brukande av skogen	Att större möjlighet ges till att kunna välja olika skyddsformer för husbehov	Annat, nämligen:
Länsstyrelse	4	4	3	1	2	4
Skogsstyrelse	10	6	5	5	5	5
Markägareorganisation	4	4	3	2	3	3
Skogsbolag eller större skogsägare	5	5	4	3	1	2
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	5	3	5	0	0	2
Nationell myndighet	3	4	5	2	4	1

FRITEXTSVAR LÄNSSTYRELSE OCH SKOGSSTYRELSE

Organisation	Svar*
Länsstyrelse	inte bygga mindre stuga (ovan)
Länsstyrelse	Möjligen om SFV kunde ställa upp med bytesmark, finns inga andra statliga marker i många delar.
Skogsstyrelse	Att det är säkerställt att man får pengarna och att de kommer inom rimlig tid.
Skogsstyrelse	Det finns inte något incitament idag då vi betalar ut intrångsersättning till <u>må</u> då höga naturvärden finns. Snabb, trygg och <u>förstålig</u> process för markägaren men ger inte formellt skydd.
Skogsstyrelse	att det finns tillräckliga resurser att hantera intresseanmälningar för att slippa långa väntetider

* Dessutom fyra svar av typen "har inga fjäll, berör ej vårt län, är för dåligt insatt, är inte insatt i det fjällnära"

Källa: Enkätundersökning, fritextsvar

FRITEXTSVAR ÖVRIGA

Organisation	Svar
Markägare-organisation	Att det fortsatt går att leva i området, dvs en levande landsbygd med alla företag som skogsbruket skapar. Inte bara tillfälliga turister.
Skogsbolag, skogsägare	att markägaren får en tydlig beskrivning av vilka naturvärden som finns och varför området är skyddsvärt
Skogsbolag, skogsägare	Bibehållen jakt och fiske och andra ekosystemtjänster (som inte konkurrerar med andra naturvärden).
Friluftsliv, naturturism, naturvård	Tillräckliga anslag! Möjligheten att få ersättning genom nekat tillstånd är ett motverkande incitament. Saknas pengar till skydd går man den vägen? Småskaligt nyttjande måste vara strikt reglerat.
Friluftsliv, naturturism, naturvård	kalhygge i fjällnära borde inte ge ersättning, men nu när det är så <u>så</u> behöver statliga medel finnas
Nationell myndighet	Möjlighet för markägaren att vara en drivande kraft i tankarna kring vad som får göras och inte göras i det skyddade området. Ersättningsmarken måste finnas i närheten och <u>ev</u> passa in i arronderingen.

Källa: Enkätundersökning, fritextsvar

3.5 Den formella skyddsformen biotopskydd på skogsmark

Summering ”Biotopskydd på skogsmark”

På frågan om ”Biotopskydd på skogsmark” fungerar bra så svarar övervägande delen från Skogsstyrelsens distrikt ja, medan fler än hälften inom länsstyrelserna svarar nej. För övriga svarande är svaren ganska jämnt spridda.

De delar som flest organisationer anser behöver utvecklas är ”Kunna inkludera olika biotoptyper i ett biotopskydd” och ”Kunna inkludera utvecklingsmark” och därefter även ”Kunna bilda större biotopskydd” och ”Fler/nya biotopskyddstyper”.

Fler detaljer finns i fritextsvar och tabellerna.

Q7. TYCKER NI ATT DEN FORMELLA SKYDDSFORMEN BIOTOPSKYDD PÅ SKOGSMARK FUNGERAR BRA I NUVARANDEFORM?

Tabell 8. Biotopskydd på skogsmark

Organisation	Ja	Nej	Har ingen uppfattning om detta	Total
Länsstyrelse	6	9	2	17
Skogsstyrelse	11	5	1	17
Markägarorganisation	2	2	0	4
Skogsbolag eller större skogsägare	1	1	3	5
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	2	2	1	5
Nationell myndighet	1	2	2	5

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Q8. I VILKEN UTSTRÄCKNING ANSER NI ATT FÖLJANDE ALTERNATIV KAN BEHÖVA UTVECKLAS I DET SKOGLIGA BIOTOPSKYDDET?

Tabell 9. Tidsbegränsade biotopskydd

Organisation	I mycket låg utsträckning + I låg utsträckning	Varken låg eller hög utsträckning	I hög utsträckning + I mycket hög utsträckning	Vet ej	Total
Länsstyrelse	10	0	1	4	15
Skogsstyrelse	12	1	1	1	15
Markägarorganisation	0	1	3	0	4
Skogsbolag eller större skogsägare	2	0	0	0	2
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	3	0	1	0	4
Nationell myndighet	1	1	1	0	3

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Tabell 10. Kunna bilda större biotopskydd

Organisation	I mycket låg utsträckning + I låg utsträckning	Varken låg eller hög utsträckning	I hög utsträckning + I mycket hög utsträckning	Vet ej	Total
Länsstyrelse	3	4	7	1	15
Skogsstyrelse	4	3	8	0	15
Markägarorganisation	0	3	1	0	4
Skogsbolag eller större skogsägare	0	0	2	0	2
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	0	0	4	0	4
Nationell myndighet	0	2	1	0	3

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Tabell 11. Fler/nya biotopskyddstyper

Organisation	I mycket låg utsträckning + I låg utsträckning	Varken låg eller hög utsträckning	I hög utsträckning + I mycket hög utsträckning	Vet ej	Total
Länsstyrelse	1	1	7	6	15
Skogsstyrelse	2	4	7	2	15
Markägarorganisation	1	0	3	0	4
Skogsbolag eller större skogsägare	1	0	1	0	2
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	1	1	2	0	4
Nationell myndighet	1	0	2	0	3

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Tabell 12. Kunna inkludera olika biotopstyper i ett biotopskydd

Organisation	I mycket låg utsträckning + I låg utsträckning	Varken låg eller hög utsträckning	I hög utsträckning	Vet ej	Total
Länsstyrelse	0	0	15	0	15
Skogsstyrelse	0	0	15	0	15
Markägarorganisation	0	0	4	0	4
Skogsbolag eller större skogsägare	1	0	1	0	2
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	0	1	2	1	4
Nationell myndighet	1	0	2	0	3

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Tabell 13. Kunna inkludera arronderingsmark

Organisation	I mycket låg utsträckning + I låg utsträckning	Varken låg eller hög utsträckning	I hög utsträckning + I mycket hög utsträckning	Vet ej	Total
Länsstyrelse	2	4	9	0	15
Skogsstyrelse	2	2	10	1	15
Markägarorganisation	0	2	1	1	4
Skogsbolag eller större skogsägare	0	0	0	2	2
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	0	2	0	2	4
Nationell myndighet	1	0	2	0	3

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Tabell 14. Kunna inkludera utvecklingsmark

Organisation	I mycket låg utsträckning + I låg utsträckning	Varken låg eller hög utsträckning	I hög utsträckning + I mycket hög utsträckning	Vet ej	Total
Länsstyrelse	1	2	12	0	15
Skogsstyrelse	2	0	12	1	15
Markägarorganisation	0	2	1	1	4
Skogsbolag eller större skogsägare	0	1	1	0	2
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	0	2	2	0	4
Nationell myndighet	1	0	2	0	3

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Tabell 15. Kulturmiljövärden bör få större vikt vid bildande av biotopskydd

Organisation	I mycket låg utsträckning + I låg utsträckning	Varken låg eller hög utsträckning	I hög utsträckning	Vet ej	Total
Länsstyrelse	6	6	0	3	15
Skogsstyrelse	4	5	5	1	15
Markägarorganisation	0	2	2	0	4
Skogsbolag eller större skogsägare	1	1	0	0	2
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	1	1	2	0	4
Nationell myndighet	1	1	1	0	3

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Tabell 16. Sociala värden bör få större vikt vid bildande av biotopskydd

Organisation	I mycket låg utsträckning + I låg utsträckning	Varken låg eller hög utsträckning	I hög utsträckning + I mycket hög utsträckning	Vet ej	Total
Länsstyrelse	6	4	3	2	15
Skogsstyrelse	5	4	6	0	15
Markägarorganisation	2	1	1	0	4
Skogsbolag eller större skogsägare	1	1	0	0	2
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	1	1	2	0	4
Nationell myndighet	1	0	1	1	3

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

FRITEXTSVAR LÄNSSTYRELSE OCH SKOGSSTYRELSE

Organisation	Svar
Länsstyrelse	En icke oansenlig del av biotopskydden blir så små att de långsiktigt inte bidrar till att uppfylla de syften de instiftats för att bevara.
Länsstyrelse	Bra att de blir mer ändamålsenliga, däremot om alla typer som föreslås ovan utvecklas blir det i princip samma sak som ett naturreservat, vilket då är onödigt att ha två skyddsformer med samma syfte.
Länsstyrelse	Storlek viktigast, BS är idag för små och sårbara.
Länsstyrelse	Plan för relevant skötsel
Länsstyrelse	Ökade anslag till SKS för att inrätta dessa skydd
Länsstyrelse	Dock viktigt att sociala värden inte konkurrerar ut områden med höga naturvärden. Behöver uppfylla grundkrav. Omr med enbart sociala värden kanske bör bli NVA/FA.
Länsstyrelse	Att kunna införliva utvecklingsmark i biotopskyddet anser vi är mycket viktigt.
Länsstyrelse	viktigt att medel finns till skötsel av områdena
Skogsstyrelse	Möjligheten att beakta säkerhetsfrågor med riskråd exempelvis längs vägar och frekventerade leder måste kunna hanteras.
Skogsstyrelse	Ha möjlighet att göra biotopskydd utanför värdestrakt även om det inte är en nyckelbiotopsrik fastighet
Skogsstyrelse	Möjlighet att ta med en skyddszon runt värdekärnan. Förenkla möjligheten att utöka och ändra befintliga biotopskydd.
Skogsstyrelse	För att tidsbegränsade biotopskydd ska vara funktionella krävs rimligen att de sätts i ett sammanhang i landskapet (Grön Infrastruktur)

Källa: Enkätundersökning, fritextsvar

FRITEXTSVAR ÖVRIGA

Organisation	Svar
Markäggar-organisation	Alla naturvärden/arter bör kunna motivera ett biotopskydd (tex artskydd).
Markäggar-organisation	Måste kunna begränsas till det man avser skydda (tex vid artskydd), dvs det måste kunna gå att kombinera med brukande.
Skogsbolag, skogsägare	myndigheternas medel för arbetet måste vara långsiktig och förutsägbar samt i nivå med den ambition som stat och skogsägare har
Friluftsliv, naturturism, naturvård	För tidsbegränsat skydd finns NVA. Arronderings-/utvecklingsmark bra för smidigare avgränsning (men bör vara liten andel). Större BS är bra, men förutsätter tillräckliga anslag!
Friluftsliv, naturturism, naturvård	Det är nödvändigt med mer resurser till skydd och skötsel av biotopskydd. Det skulle behövas mer biotopskydd p g a artskyddslagstiftningen, vilket i sin tur kräver extra medel.
Annan	Hänsynen till samhällsviktig infrastruktur behöver utvecklas och få större betydelse vid bildande av nya biotopskydd. Idag finns risk för påverkan på drift- och personsäkerheten i transmissionsnätet.

Källa: Enkätundersökning, fritextsvar

3.6 Information på Skogsstyrelsens och Naturvårdsverkets webbsidor

Summering "Information på webbsidor"

Länsstyrelser och Skogsstyrelsens distrikt känner väl till både Skogsstyrelsens och Naturvårdsverkets information.

En viss andel av Skogsstyrelsens distrikt känner inte till Naturvårdsverket information.

Markägarorganisationer och ”Skogsbolag, skogsägare” känner till Skogsstyrelsens information, medan ”Skogsbolag, skogsägare” och ungefär hälften inom gruppen Markägarorganisationer inte känner till Naturvårdsverkets information.

Ungefär hälften inom gruppen ”Friluftsliv, naturturism, naturvård” respektive hälften inom Nationella myndigheter känner inte till någon av dessa.

Svaren på om informationen behöver förändras är jämt spridda över alternativen, men bland länsstyrelser är det flest som ser att dessa behöver förändras något.

**Q9. KÄNNER NI TILL FÖLJANDE INFORMATION PÅ WEBBEN?
SKOGSSTYRELSENS ”FÖRESLÅ SKYDD AV DIN SKOG”
(SKOGSSTYRELSEN.SE)**

Tabell 17. Kännedom om Skogsstyrelsen webb

Organisation	Ja	Nej	Total
Länsstyrelse	17	0	17
Skogsstyrelse	16	0	16
Markägarorganisation	5	0	5
Skogsbolag eller större skogsägare	4	1	5
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	2	3	5
Nationell myndighet	2	3	5

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

**Q11. KÄNNER NI TILL FÖLJANDE INFORMATION PÅ WEBBEN?
NATURVÅRDSVERKET ”BEVARA DIN SKOG OCH FÅ ERSÄTTNING”
(NATURVÅRDSVERKET.SE)**

Tabell 18. Kännedom om Naturvårdsverkets webb

Organisation	Ja	Nej
Länsstyrelse	16	1
Skogsstyrelse	12	4
Markägarorganisation	2	3
Skogsbolag eller större skogsägare	0	5
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	2	3
Nationell myndighet	3	2

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

**Q10. VAD ANSER NI OM DEN INFORMATIONEN FRÅN
SKOGSSTYRELSEN?**

Tabell 19. Uppfattning om Skogsstyrelsens information

Organisation	Bra som den är	Behöver förändras något	Behöver förändras i grunden	Total
Länsstyrelse	5	10	2	17
Skogsstyrelse	6	7	3	16
Markägarorganisation	0	2	2	4
Skogsbolag eller större skogsägare	2	2	0	4
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	0	1	1	2
Nationell myndighet	1	0	1	2

Frågan har ställts till de organisationer som svarat 'ja' på fråga 9. Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Q12. VAD ANSER NI OM DEN INFORMATIONEN FRÅN NATURVÅRDVERKET?

Tabell 20. Uppfattning om Naturvårdsverkets information

Organisation	Bra som den är	Behöver förändras något	Behöver förändras i grunden	Total
Länsstyrelse	5	9	2	16
Skogsstyrelse	5	4	3	12
Markägarorganisation	0	1	1	2
Skogsbolag eller större skogsägare	0	0	0	0
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	1	1	0	2
Nationell myndighet	2	0	1	3

Frågan har ställts till de organisationer som svarat 'ja' på fråga 11. Källa: Enkätundersökning, urval av svar

3.7 Initiativ till att inleda dialog samt avsteg från frivillighet

Summering "Initiativ och avsteg"

Alla grupperingar och ungefär hälften av gruppen Markägarorganisationer kryssar för vikten av att myndigheterna tar initiativ "När det finns naturvärden som Sverige har ett utpekat internationellt åtagande att bevara" och "När det finns naturvärden som är viktiga ur ett nationellt perspektiv.

För länsstyrelser, Skogsstyrelsens distrikt, nationella myndigheter och gruppen "Friluftsliv, naturturism, naturvård" är detta också lika viktigt "När det behövs för att skapa ett funktionellt skydd av värdefull natur" och "Vid akut hot mot områdets bevarandevärden". För övriga grupper har ungefär hälften kryssat i dessa.

Länsstyrelserna och Skogsstyrelsenas distrikt ligger högt även för övriga alternativ. Lägst antal kryss får "När det finns höga friluftslivsvärden" (även hos gruppen med friluftslivsorganisationer) och "När det finns höga kulturmiljövärden".

Liknande mönster finns för avsteg från frivillighet, men med något lägre antal kryss. Det som sticker ut är att gruppen Markägarorganisationer i princip inte i något fall anser det motiverat att göra avsteg. Ungefär hälften inom "Skogsbolag, skogsägare" har kryssat för alternativen som rör internationellt åtagande och viktiga ur nationellt perspektiv, medan ingen i den gruppen har kryssat för det som rör funktionellt skydd och akut hot. Övriga svar är något svårtydda.

Fler detaljer finns i fritextsvar och tabellerna.

Q14. I VILKA SITUATIONER BEDÖMER NI DET SOM MOTIVERAT ATT MYNDIGHETERNA TAR INITIATIV TILL ATT INLEDA DIALOG OM FORMELLT SKYDD? KRYSSA FÖR DE ALTERNATIV SOM STÄMMER ÖVERENS MED ER STÅNDPUNKT!

Tabell 21. Initiativ till dialog om formellt skydd

Organisation	När det finns naturvärden som Sverige har ett utpekade inter	När det finns naturvärden som är viktiga ur ett nationellt	Vid förekomst av hotade arter	När det finns höga friluftslivsvärden
Länsstyrelse	17	17	14	11
Skogsstyrelse	16	16	13	5
Markägareorganisation	3	3	3	1
Skogsbolag eller större skogsägare	5	5	1	1
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	2	2	2	0
Nationell myndighet	4	4	4	2

Organisation	När det finns höga kulturmiljövärden	När det behövs för att skapa ett funktionellt skydd av värd	Vid akut hot mot områdets bevarandevärden	Annat, nämligen:
Länsstyrelse	8	16	17	5
Skogsstyrelse	7	15	15	4
Markägareorganisation	1	3	3	3
Skogsbolag eller större skogsägare	1	2	2	2
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	0	2	2	1
Nationell myndighet	3	4	5	1

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

FRITEXTSVAR LÄNSSTYRELSE OCH SKOGSSTYRELSE

Organisation	Svar
Länsstyrelse	Kulturmiljö ska i så fall vara kombinerat med höga naturvärden, Annars när det finns mycket höga naturvärden/hotade arter som inte platsar i någon av de andra och markägaren inte är villig att själv skapa långsiktigt skydd
Länsstyrelse	alla skydd bör föregås av dialog, däremot är det inte alltid som vi behöver komma överens
Länsstyrelse	i områden som berörs av Natura 2000-bestämmelserna
Länsstyrelse	Även skogar som inte faller in under prioriterade skogstyper måste kunna ingå - t ex urskogsartade skogar < 500 ha, eller skogs-myrmosaiker < 1000 ha - behövs för att nå miljömålen.
Länsstyrelse	höga regionala naturvärden ffa viktiga <u>konnektiva</u> värden ur ett artperspektiv (hotade arter kommer då in mer i bilden)
Skogsstyrelse	Mycket hög frekvens av hotade arter
Skogsstyrelse	Vid möjlighet att förstärka ett redan bildat skydd
Skogsstyrelse	Prioriterade naturtyper inom länet
Skogsstyrelse	Oklart vad som menas med inleda dialog, är att tillhandahålla kunskapsunderlag att inleda dialog?

Källa: Enkätundersökning, fritextsvar

FRITEXTSVAR ÖVRIGA

Organisation	Svar
Markägareorganisation	Det är alltid, i alla situationer, fritt för myndigheterna att fråga men det ska alltid vara upp till skogsägaren att besluta om han/hon vill skapa ett skydd. Det är ju det som är själva frivilligheten.
Markägareorganisation	Myndigheterna kan alltid inleda en dialog om arealmål av prioriterade naturtyper inte nås på skogsägares initiativ. Det viktiga är att man backar när skogsägaren inte vill.
Markägareorganisation	Det är skillnad på dialog och att tvinga igenom formellt skydd. Dialog kan inledas för det mesta, men för att göra avsteg från frivillighet krävs mycket hög relevans för bevarandearbetet. Svaren gäller för dialog.
Skogsbolag, skogsägare	att markägaren personligen kontaktas i ett tidigt skede och blir involverad i processen
Skogsbolag, skogsägare	Det måste finnas resurser för att verkställa skyddet, innan myndigheten kan inleda processen för att skapa formellt skydd. Myndigheten kan tipsa/ge råd om områden som har höga naturvärden utan att inleda dialog om formellt skydd.
Friluftsliv, naturturism, naturvård	Det finns ingen anledning att INTE inleda dialog. Alla initiativ till samtal måste göras skyndsamt nu för det skyddas för lite natur. så allt ovanstående.
Friluftsliv, naturturism, naturvård	När ett område är prioriterat för formellt skydd enligt strategin! (dvs, alla punkter ovan kan ha betydelse, men det är ju det sammanlagda resultatet i förhållande till prioriteringsgrunderna som är relevant)
Nationell myndighet	Bra att ta initiativ, dock finns risk för att "frivilligheten" får sig en törn i det för den privata skogsägaren/familjen.

Källa: Enkätundersökning, fritextsvar

Q15. I VILKA FALL ANSER NI ATT DET ÄR MOTIVERAT ATT GÖRA AVSTEG FRÅN FRIVILLIGHET OCH BESLUTA OM FORMELLT SKYDD UTAN MARKÄGARNAS MEDGIVANDE? KRYSSA FÖR DE ALTERNATIV SOM STÄMMER ÖVERENS MED ER STÅNDPUNKT!

Tabell 22. Beslut om formellt skydd utan markägarnas medgivande

Organisation	När det finns naturvärden som Sverige har ett utpekat internationellt åtagande att bevara	När det finns naturvärden som är viktiga ur ett nationellt perspektiv	Vid förekomst av hotade arter	När det finns höga friluftslivsvärden
Länsstyrelse	16	16	6	4
Skogsstyrelse	11	10	3	2
Markägargenomsnitt	1	0	0	0
Skogsbolag eller större skogsägare	3	3	0	1
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	5	5	2	2
Nationell myndighet	5	4	1	1

Organisation	När det finns höga kulturmiljövärden	När det behövs för att skapa ett funktionellt skydd av värdefull natur	Vid akut hot mot områdets bevarandevärden	Annat, nämligen:
Länsstyrelse	0	10	10	8
Skogsstyrelse	1	6	7	7
Markägargenomsnitt	0	0	0	4
Skogsbolag eller större skogsägare	0	0	0	3
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	1	4	4	3
Nationell myndighet	2	2	4	0

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

FRITEXTSVAR LÄNSSTYRELSE OCH SKOGSSTYRELSE

Organisation	Svar
Länsstyrelse	Vid förekomst av hotade arter, men vi behöver definiera en "tröskel" som är tillräckligt hög för att motivera tvång.
Länsstyrelse	Vår Länsstyrelse har inte någon strategi eller policy för detta och ser inte heller att det finns några nationella riktlinjer.
Länsstyrelse	Förekomst av flera hotade arter
Länsstyrelse	när det finns ett brett stöd hos allmänheten
Länsstyrelse	I vissa fall när det finns hot mot höga regionala värden, t ex stora sammanhängande skogsområden.
Länsstyrelse	Artskyddsförordningsarter där ansökt dispens inte kan beviljas. Samt vid förekomst av akut eller starkt hotade arter.
Länsstyrelse	Beror såklart från fall till fall - tex hur stora friluftslivsvärden, vilken art, hur stor/viktig är populationen mm <u>mm</u>
Länsstyrelse	Vid förekomst av starkt hotade arter.
Skogsstyrelse	Mycket hög frekvens av hotade arter
Skogsstyrelse	Mycket svårt att välja bort något, om det har mycket höga miljö värden
Skogsstyrelse	I vissa fall vid förekomst av hotade arter eller hot mot områdets bevarandevärden kan det vara motiverat med avsteg från frivillighet.
Skogsstyrelse	Alla ovanstående punkter kan vara anledning till att göra avsteg från frivillighet men bedömning måste göras utifrån varje enskilt fall. Unika miljöer kan göra att man gör avsteg från frivillighet.
Skogsstyrelse	Även område där det finns akut skötselbehov utifrån naturvärdena
Skogsstyrelse	Prioriterade naturvärden inom länet
Skogsstyrelse	Kravet bör vara att det enskilda objektet tydligt kan knytas till internationella eller nationellt beslutade åtaganden.

Källa: Enkätundersökning, fritextsvar

FRITEXTSVAR ÖVRIGA

Organisation	Svar
Markägare-organisation	I grunden ska inga avsteg från frivilligheten göras, då försvinner hela tanken med frivillighet, Det är bara i extrema fall detta som undantag ska vara möjliga.
Markägare-organisation	När det enskilda området måste bevaras till följd av internationella åtaganden eller vid exceptionella naturvärden. Måste finnas tydliga nationella riktlinjer. Så små inskränkningar som möjligt.
Markägare-organisation	Vi anser att avsteg från frivillighet ska hanteras ytterst restriktivt och stor tydlighet kring när det kan vara aktuellt. Ovanstående punkter är alltför generella.
Skogsbolag, skogsägare	när naturvärdena eller arterna är ovärderliga
Skogsbolag, skogsägare	Formellt skydd utan markägarens samtycke måste ske väldigt restriktivt där inga andra lösningar för att bevara naturvärdena finns.
Skogsbolag, skogsägare	Akut hot mot områden med mycket höga naturvärden
Friluftsliv, naturturism, naturvård	Det här måste bedömas från fall till fall. Men en markägare kan inte ha rätt att förstöra natur så som den har idag.
Friluftsliv, naturturism, naturvård	Det måste tydliggöras vilka skogar som är av betydelse för internationella åtaganden + särskilt angelägna allmänna intressen. Vilket myndigheterna lämpligen gör. Men allt ovan spelar rimligtvis in.
Friluftsliv, naturturism, naturvård	Alltid. EUs livsmiljödirektiv är inte uppbyggd på ett frivilligt arbetssätt för skydd.
Annan	När internationella åtaganden i det enskilda fallet möjliggör skogsbruk eller vid mycket höga naturvärden

Källa: Enkätundersökning, fritextsvar

3.8 Den nationella strategin för formellt skydd av skog

SUMMERING "DEN NATIONELLA STRATEGIN"

De allra flesta känner till den nationella strategin för formellt skydd av skog, och merparten känner till den i hög eller mycket hög utsträckning.

Länsstyrelser och Skogsstyrelsens distrikt använder den nationella strategin. Merparten av övriga svarande använder den inte, förutom hälften av gruppen "Skogsbolag, skogsägare".

Av de som svarar ja så är kapitlen med betydelse för deras arbete idag Värdeetrakter (kap 3) och Prioriteringsgrunder för urval av områden för formellt skydd (kap 4).

På frågan om vad som behöver utvecklas är svaren jämnt spridda över samtliga fyra kapitel, dvs även Samverkan i planering (kap 2) och Val av lämplig bevarandeform (kap 5).

Fler detaljer finns i fritextsvar och tabellerna.

Q16. I VILKEN UTSTRÄCKNING KÄNNER NI TILL INNEHÅLLET I DEN NATIONELLA STRATEGIN FÖR FORMELLT SKYDD AV SKOG? KRYSSA I DET ALTERNATIV SOM ÖVERENSSTÄMMER MED ER UPPFATTNING!

Tabell 23. Kännedom om den nationella strategin

Organisation	Mycket låg utsträckning + Låg utsträckning	Varken låg eller hög utsträckning	Hög utsträckning + Mycket hög utsträckning	Total
Länsstyrelse	0	0	17	17
Skogsstyrelse	0	2	14	16
Markägareorganisation	0	3	2	5
Skogsbolag eller större skogsägare	0	1	4	5
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	1	1	3	5
Nationell myndighet	1	2	2	5

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Q17. ANVÄNDER NI DEN NATIONELLA STRATEGIN FÖR FORMELLT SKYDD AV SKOG IDAG?

Tabell 24. Användning av den nationella strategin

Organisation	Ja	Nej
Länsstyrelse	16	1
Skogsstyrelse	15	1
Markägareorganisation	0	5
Skogsbolag eller större skogsägare	2	3
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	1	4
Nationell myndighet	1	4

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

Q18. VILKEN ELLER VILKA DELAR AV STRATEGIN HAR STÖRST BETYDELSE FÖR ERT ARBETE IDAG? KRYSSA I DE ALTERNATIV SOM ÖVERENSSTÄMMER MED ER UPPFATTNING!

Tabell 25. Del av strategin med störst betydelse

Organisation	Samverkan i planering (kap 2)	Värdestrategier (kap 3)	Prioriteringsgrunder för urval av områden för formellt skydd	Val av lämplig bevarandeform (kap 5)	Annat, nämligen:
Länsstyrelse	5	12	15	5	3
Skogsstyrelse	7	13	15	5	0
Markägareorganisation	0	0	0	0	0
Skogsbolag eller större skogsägare	0	2	2	1	0
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	0	0	1	0	0
Nationell myndighet	1	1	0	0	0

Frågan ställdes till de organisationer som svarade 'Ja' på Q17. Källa: Enkätundersökning, urval av svar

FRITEXTSVAR

Organisation	Svar*
Länsstyrelse	Andra faktorer som hotbild kan vara mer avgörande, men strategin är ett stöd.
Länsstyrelse	Fungerande samverkan med storskogsbruket är av största vikt för framgång och där vi lägger stor kraft. Även om vi har en hel del må-initiativ från privata är arealerna förhållandevis små.

* Fritextsvar saknas från övriga

Källa: Enkätundersökning, fritextsvar

Q20. VILKEN ELLER VILKA DELAR AV STRATEGIN SER NI BEHÖVER UTVECKLAS? KRYSSA I DE ALTERNATIV SOM ÖVERENSSTÄMMER MED ER UPPFATTNING!

Tabell 26. Del av strategin som behöver utvecklas

Organisation	Samverkan i planering (kap 2)	Värdestrakter (kap 3)	Prioriteringsgrunder för urval av områden för formellt skydd	Val av lämplig bevarandeform (kap 5)	Annat, nämligen:
Länsstyrelse	8	6	9	9	9
Skogsstyrelse	3	5	9	6	5
Markägareorganisation	0	0	0	0	0
Skogsbolag eller större skogsägare	0	1	1	0	1
Ideell naturvårdsorganisation + Friluftslivs- eller naturturismorganisation	0	0	0	0	1
Nationell myndighet	1	1	0	0	0

Källa: Enkätundersökning, urval av svar

FRITEXTSVAR LÄNSSTYRELSE OCH SKOGSSTYRELSE

Organisation	Svar
Länsstyrelse	Kriterier som gäller för att gå emot MÅ vilja
Länsstyrelse	Kan inte komma på något särskilt som behöver utvecklas.
Länsstyrelse	Kopplingen till <u>konv.</u> om biologisk mångfald o EU:s strategi för biologisk mångfald
Länsstyrelse	Gärna mer utvärdering av vad vi skyddat, om vi gjort rätt, om vi gjort som andra län mm. Samordning. Myndighetsdialog. <u>Konnektivitet.</u>
Länsstyrelse	Vägledning kring när det finns skäl för avsteg från frivillighet
Länsstyrelse	Strategin bör även i fortsättningen medge flexibilitet gällande långsiktig funktionalitet/GI, så att viktiga skogar utanför trakt kan prioriteras.
Länsstyrelse	När frivillighet ska råda och inte.
Länsstyrelse	Kapitel 6 Arealmål för skydd av skog
Länsstyrelse	Så länen får ett tydligt stöd i när man kan göra avsteg från frivilligheten, vad är omistliga värden?, hur länen ska jobba om vi har omistliga värden och markägaren ändå vill avverka.
Skogsstyrelse	med samverkan ovan menar vi att samverkan och information till markägaren behöver utvecklas
Skogsstyrelse	Se över arealmål. Vad behövs?
Skogsstyrelse	Möjligen en uppdatering arealer befintligt skydd, nationellt, regionalt och per värdestrakt.
Skogsstyrelse	Grön infrastruktur
Skogsstyrelse	Ett förtydligande om att det är ett gemensamt ansvar att säkerställa att inga värdekärnor spolieras. Det behövs en prioriterad skogstyp baserad på skogens ålder.

Källa: Enkätundersökning, fritextsvar

FRITEXTSVAR ÖVRIGA

Organisation	Svar*
Skogsbolag, skogsägare	Beror på vad revideringen resulterar i. Men åtm. vägledning om vilka skogar som är av betydelse för internationella åtaganden + vilka som utgör särskilt angelägna allmänna intressen
Friluftsliv, naturturism, naturvård	Nuvarande strategin är bra, men man använder undantagen för ofta. Tex. frivilligt avsatta områden prioriteras för formellt skydd och andel värdekärna är ibland under 70%.

Källa: Enkätundersökning, fritextsvar

3.9 Är det något mer ni vill lägga till?

Kompletterande aspekter från fritextsvar

Se bilaga med fritextsvar uppdelat på respektive organisation.

Svaren visar på olika utgångspunkter och perspektiv. Här finns kompletterande aspekter att fånga upp.

3.10 Slutsatser och rapport

För övergripande slutsatser, se respektive summering.

Varje avsnitts resultat och slutsatser behöver fångas upp inom det kommande arbetet. Ännu mer detaljerade tabeller finns i en Excel-fil (se bilaga 2).

Bilagor

Bilaga 1: Sammanställning enkätundersökningen, fritextsvar

Bilaga 2: Enkätsvar frekvenser

Bilaga 3: Enkätfrågor